

NORGES HØYESTERETT

Den 7. mai 2014 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Tønder, Indreberg og Normann i

HR-2014-00884-U, (sak nr. 2014/631), straffesak, anke over kjennelse:

A (advokat Truls Johannesen)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens kjennelse i sak om opprettholdelse av beslag, jf. straffeprosessloven § 208.
- (2) Ved Vestoppland politidistrikts siktelse av 25. juni 2013 ble A siktet for overtredelse av ligningsloven § 12-2 nr. 1 og 2 jf. § 12-1 nr. 1 bokstav b (grovt skattesvik). Grunnlaget var at han i 2009 skulle ha utferdiget to fiktive eller uriktige fakturaer til to utenlandske selskaper på tilsammen 5 millioner Euro, som var egnet som legitimasjon for å oppnå skatte- eller avgiftsmessige fordeler for de mottakende selskaper og/eller andre.
- (3) Den 3. desember 2012 tok politiet beslag i diverse dokumenter og elektroniske lagringsmedier på siktedes bopel og kontor og hos siktedes og siktedes virksomhets regnskapsførere. A motsatte seg beslaget, og spørsmålet om opprettholdelse ble brakt inn for Gjøvik tingrett. Partene var enige om at det var hensiktsmessig først å behandle spørsmålet om det forelå skjellig grunn til mistanke.
- (4) Gjøvik tingrett avsa kjennelse 29. oktober 2013 med slik slutning:

"A f. 00.00.1969 kan med skjellig grunn mistenkes for overtredelse av ligningsloven § 12-2 nr. 1 og 2 jf. § 12-1 nr. 1b, jf. siktelse av 25. juni 2013."
- (5) A anket til lagmannsretten. Anken gjaldt bevisvurderingen, lovanvendelsen og saksbehandlingen.
- (6) Før lagmannrettens behandling utferdiget påtalemyndigheten 16. januar 2014 en ny og utvidet siktelse, som også omfattet forsøk på overtredelse av bokføringsloven § 15 første ledd annet

punktum (vesentlig overtredelse av bokføringsloven under særlig skjerpene omstendigheter). Grunnlaget var at A i 2011 skulle ha forsøkt å bokføre eller besørge bokført de samme fiktive fakturaene.

- (7) A selv og hans forsvarer kommenterte den utvidede siktelsen. I forsvarerens prosesskriv ble det gjort gjeldende at verken de objektive eller de subjektive vilkårene for straff forelå, fordi A i e-post til regnskapsfører 12. mai 2011 hadde skrevet at fakturaene ikke skulle regnskapsføres. Det ble fremholdt at A aldri hadde ment at fakturaene var fiktive, men at dersom han skulle ha forsøkt å få fiktive fakturaer bokført, ville det uansett ha skjedd en tilbaketreden fra forsøket som er straffriende, jf. straffeloven § 50.
- (8) Eidsivating lagmannsrett avsa kjennelse 13. februar 2014 med slik slutning:
- "A, født 00.00.1969, kan med skjellig grunn mistenkes for overtredelse av bokføringsloven § 15 første ledd jf. straffeloven § 49 første ledd jf. bokføringsloven § 2 jf. regnskapsloven § 1-2 første ledd nr. 1 jf. bokføringsloven § 4 nr. 3 og 10."**
- (9) Lagmannsretten konkluderte med at det var sannsynlighetsovervekt for at fakturaene var fiktive, men at dette ikke ble rammet av ligningsloven § 12-1 nr. 1 bokstav b fordi fakturaene ikke var egnet som legitimasjon for skatte- eller avgiftsfordeler i Norge. Derimot fant lagmannsretten, "under henvisning særlig til e-post av 12. august 2009 fra A til B AS" at det var skjellig grunn til mistanke om at A forsettlig forsøkte å få minst en av de to fakturaer han visste var fiktive, bokført i C AS' regnskap. Lagmannsretten fortsatte: "Det er videre sannsynlighetsovervekt for at bokføring ikke fant sted fordi regnskapsfører unnlot å ta As anmodning om bokføring til følge."
- (10) A har anket til Høyesterett. Anken gjelder saksbehandlingen, og er begrunnet i at lagmannsretten i kjennelsen ikke behandlet siktedes anførsel om at det forelå straffriende tilbaketreden fra forsøk, jf. straffeloven § 50.
- (11) A har nedlagt slik påstand:
- "Lagmannsrettens kjennelse av 13. februar 2014 oppheves."**
- (12) Påtalemyndigheten har anført at det ikke forelå straffriende tilbaketreden fra forsøk. Påtalemyndigheten har påstått at anken bør forkastes.
- (13) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at anken gjelder en videre anke over tingrettens kjennelse, og at ankeutvalgets kompetanse er begrenset til å prøve saksbehandlingen og den generelle lovtolkningen, jf. straffeprosessloven § 388.
- (14) Ankeutvalget er kommet til at anken over saksbehandlingen fører fram, idet lagmannsrettens begrunnelse etterlater usikkerhet om hvorvidt lagmannsretten har vurdert anførselen om tilbaketreden fra forsøk, jf. straffeloven § 50. Anførselen er ikke gjengitt, og vilkårene i straffeloven § 50 eller e-posten 12. mai 2011 fra A er ikke nevnt. Det er ikke tilstrekkelig – slik utvalget ser det – at lagmannsretten uten nærmere begrunnelse slår fast at det er sannsynlighetsovervekt for at det er regnskapsførerens unnløstelse som er grunnen til at bokføring ikke fant sted. Utvalget savner for øvrig at lagmannsretten kommenterer betydningen av at den e-posten lagmannsretten legger avgjørende vekt på er fra 2009, mens siktelsen tidfester overtredelsen til 2011.
- (15) Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING :

Lagmannsrettens kjennelse oppheves.

Hilde Indreberg
(sign.)

Bård Tønder
(sign.)

Kristin Normann
(sign.)

Riktig utskrift: